

Polacy o integracji europejskiej

Opracowała
Beata Roguska

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Wyróżniająca Jakość Badań

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- Poziom aprobaty obecności Polski w Unii Europejskiej praktycznie nie zmienił się od lipca ubiegłego roku. Poparcie dla członkostwa w UE deklaruje 82% badanych. Przeciwnych mu jest 14% ankietowanych.
- Wśród korzyści wynikających z członkostwa w UE badani najczęściej wymieniają otwarte granice i swobodę podróżowania (73%), możliwość podejmowania pracy na terenie UE (49%) i wykorzystywania funduszy unijnych (47%) oraz poprawę infrastruktury w kraju (52%).
- Przekonanie, że członkostwo w UE nadmiernie ogranicza suwerenność naszego kraju, wyraża obecnie 38% pytanych (o 6 punktów procentowych mniej niż dwa lata temu), połowa (50%, wzrost o 7 punktów od 2024 roku) jest przeciwnego zdania. Obawy związane ze zmniejszeniem suwerenności Polski dotyczą przede wszystkim rolnictwa i polityki rolnej, a także ochrony środowiska i klimatu oraz transformacji energetycznej.
- Od 2022 roku wyraźnie zmaląła aprobatą dla pogłębienia integracji europejskiej. Obecnie Polacy są bardziej podzieleni w opiniach na temat pożądanego kierunku zmian w UE. Zbliżone odsetki opowiadają się z jednej strony za pogłębieniem integracji (26%), a z drugiej za zwiększeniem roli państw narodowych (23%) lub nawet wyjściem Polski z UE (5%). Blisko co trzecia osoba (32%) chciałaby zachowania *status quo*.
- W ocenie większości badanych (62%) hipotetyczne wyjście Polski z UE przyniosłoby naszemu krajowi więcej strat niż zysków. Tylko niespełna co dziesiąty (9%) widzi głównie korzyści z tym związane. O równowadze zysków i strat mówi 16% respondentów.

SPIS TREŚCI

Poparcie dla członkostwa Polski w UE	1
Ocena skutków członkostwa	3
Postrzeganie suwerenności Polski w UE	8
Stosunek do umowy UE–Mercosur	12
Oczekiwania dotyczące kierunku zmian w UE	14
Czy poexit się opłaca?	17

Badania CBOS z ostatnich lat pokazują, że stosunek do rozwoju integracji europejskiej wyznacza obecnie główną oś podziałów politycznych w Polsce¹. W styczniowym sondażu zapytaliśmy badanych o szereg kwestii dotyczących integracji: poparcie dla członkostwa Polski w Unii Europejskiej, ocenę jego skutków, oczekiwania dotyczące kierunku zmian w UE i stosunek do ewentualnego poplexitu².

POPARCIE DLA CZŁONKOSTWA POLSKI W UE

Stosunek do obecności Polski w Unii Europejskiej praktycznie nie zmienił się od lipca ubiegłego roku. Poparcie dla członkostwa Polski w UE deklaruje 82% badanych. Przeciwnych mu jest 14% ankietowanych. Najwyższy poziom aprobaty dla przynależności Polski do UE notowaliśmy w czerwcu 2022 roku, kiedy odsetek jej zwolenników sięgał 92%, a odsetek przeciwników był na poziomie 5%.

TABELA 1

Stosunek do członkostwa Polski w UE	Wskazania respondentów według terminów badań																		
	2017		2018			2019			2020			2021		2022	2023	2024		2025	2026
	VI	XII	I	IV	XI	II	III	IV	II	V/VI	XII	X	X/2	VI	IV	III	XI	VII	I
w procentach																			
Zwolennicy	88	85	87	88	87	88	91	91	89	87	88	90	88	92	85	77	80	81	82
Przeciwnicy	9	8	10	8	7	8	5	5	7	8	6	6	6	5	10	17	13	13	14
Niezdecydowani	3	7	3	4	6	4	4	4	4	5	6	4	6	3	5	6	7	6	4

¹ Zob. komunikat CBOS „Charakterystyka poglądów elektoratów głównych ugrupowań politycznych”, maj 2025 (oprac. B. Roguska).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (429) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

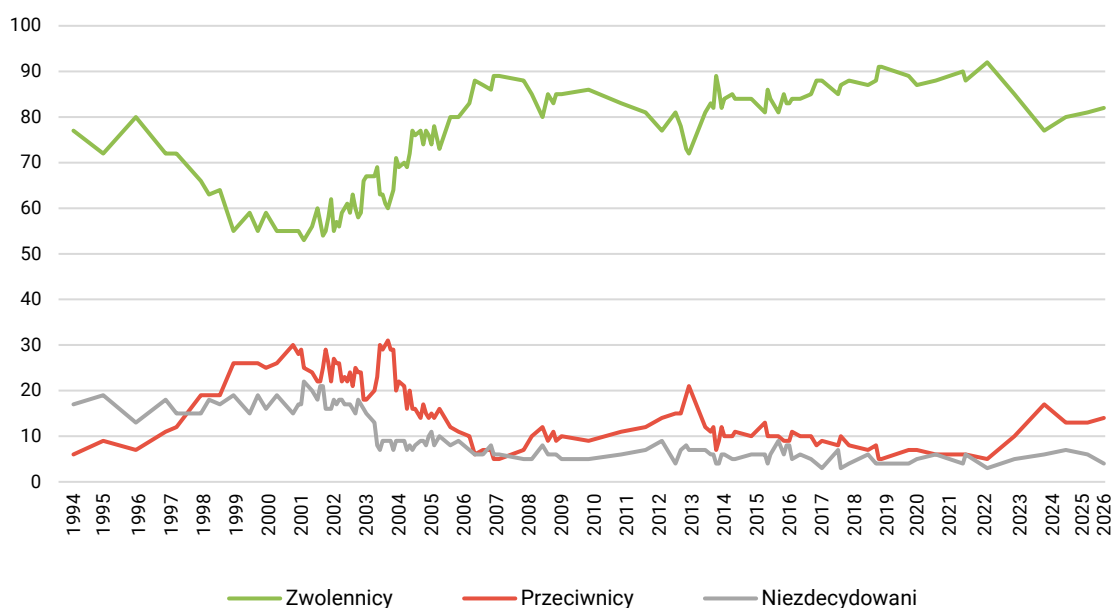
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 20 stycznia 2026 roku na próbie liczącej 938 osób (w tym: 55,5% metodą CAPI, 26,4% – CATI i 18,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Stosunek do członkostwa Polski w UE

Zwolennicy członkostwa Polski w Unii Europejskiej dominują we wszystkich uwzględnionych w analizach grupach społeczno-demograficznych. Stosunek do członkostwa w największym stopniu różnicuje status społeczno-ekonomiczny. Generalnie poparciem dla obecności w UE sprzyja wyższy status (wykształcenie wyższe, wysoki poziom dochodów *per capita* i – przede wszystkim – zadowolenie z warunków materialnych gospodarstwa domowego). Stosunkowo najwięcej przeciwników członkostwa jest wśród osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (20%) i robotników wykwalifikowanych (27%), badanych o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 2000 zł (24%) i źle oceniających swój poziom życia (26%). Warto jednak zwrócić uwagę, że jedną z grup, w której w styczniowym badaniu notujemy względnie wysoki odsetek przeciwników członkostwa w UE (26%), są właściciele firm, należący do osób lepiej niż przeciętnie sytuowanych i wykształconych. Więcej zwolenników członkostwa jest wśród mieszkańców miast (od 84% do 88% w zależności od kategorii) niż wsi (75%). Częściej za obecnością w UE opowiadają się kobiety (84%) niż mężczyźni (79%).

Stosunek do członkostwa w UE określa jednak przede wszystkim orientacja polityczna. Przynależność do UE popiera 97% badanych identyfikujących się z lewicą i 86% określających swoje poglądy jako centrowe. Mniej przychylnie nastawienie do przynależności do UE mają osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne – do jej zwolenników zalicza się 67% spośród nich, zaś do jej przeciwników – co czwarty. Istotnym komponentem orientacji politycznej jest religijność. Poparcie dla członkostwa rośnie wraz ze spadkiem religijności mierzonej częstością udziału w praktykach religijnych; i odwrotnie – im częstsze praktyki, tym większy sprzeciw wobec obecności w UE (sięgający 28% wśród praktykujących kilka razy w tygodniu).

Poparcie dla obecności Polski w UE deklarują wszyscy lub niemal wszyscy wyborcy Koalicji Obywatelskiej i Lewicy. Zwolennicy pozostałych ugrupowań nie są już tak jednomyślni. Zarazem kolejne już badanie potwierdza, że po prawej stronie sceny politycznej najbardziej niechętny członkostwu jest elektorat Konfederacji Korony Polskiej. Odsetek przeciwników członkostwa w elektoracie PiS sięga jednej czwartej, w elektoracie Konfederacji WiN – jednej trzeciej, zaś wśród sympatyków partii Grzegorza Brauna – niemal połowy.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty	Stosunek do członkostwa Polski w UE		
	Zwolennicy	Przeciwnicy	Niezdecydowani
	w procentach		
Lewica*	100	0	0
Koalicja Obywatelska	99	1	0
Prawo i Sprawiedliwość	70	26	4
Konfederacja WiN	64	34	2
Konfederacja Korony Polskiej*	46	48	6

* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

OCENA SKUTKÓW CZŁONKOSTWA

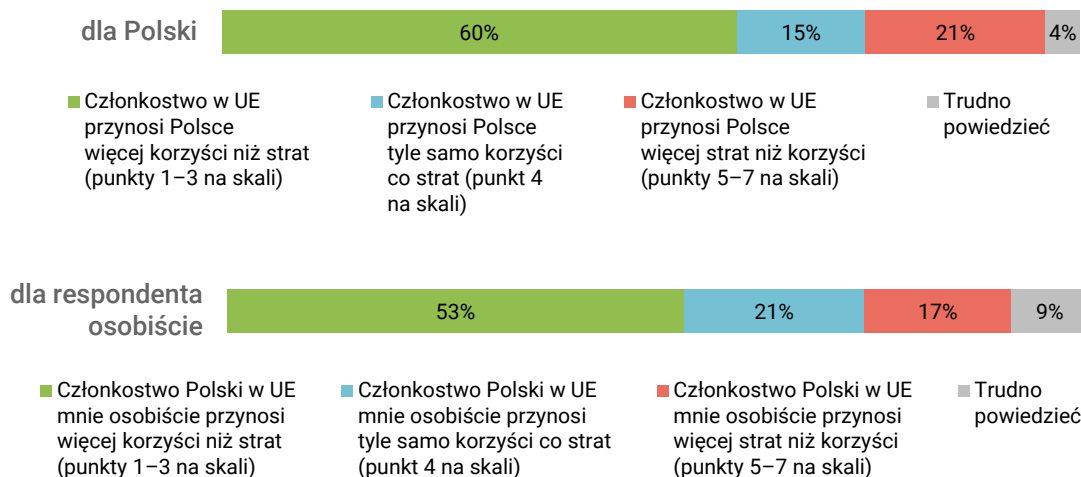
Społeczne oceny bilansu integracji są raczej pozytywne zarówno w wymiarze ogólnopolskim, jak i osobistym.

Obecnie trzy piąte ankietowanych (60%) uważa, że obecność Polski w UE przynosi naszemu krajowi więcej zysków niż strat. Nieco więcej niż co piąty badany (21%) sądzi odwrotnie: że nasz kraj raczej traci, niż zyskuje na przynależności do UE. Przekonanie, że pozytywne i negatywne efekty członkostwa się równoważą, wyraża 15% badanych.

Mniej jednoznacznie postrzegane są skutki członkostwa w wymiarze osobistym. Niemniej jednak także w tym przypadku dominują oceny pozytywne (53%). Raczej straty niż korzyści związane z przynależnością do Unii dostrzega 17% ogółu respondentów. Co piąty badany (21%) skłania się ku opinii, że on osobiście tyle samo zyskuje, co traci na obecności w UE.

RYS. 2. Ocena skutków członkostwa

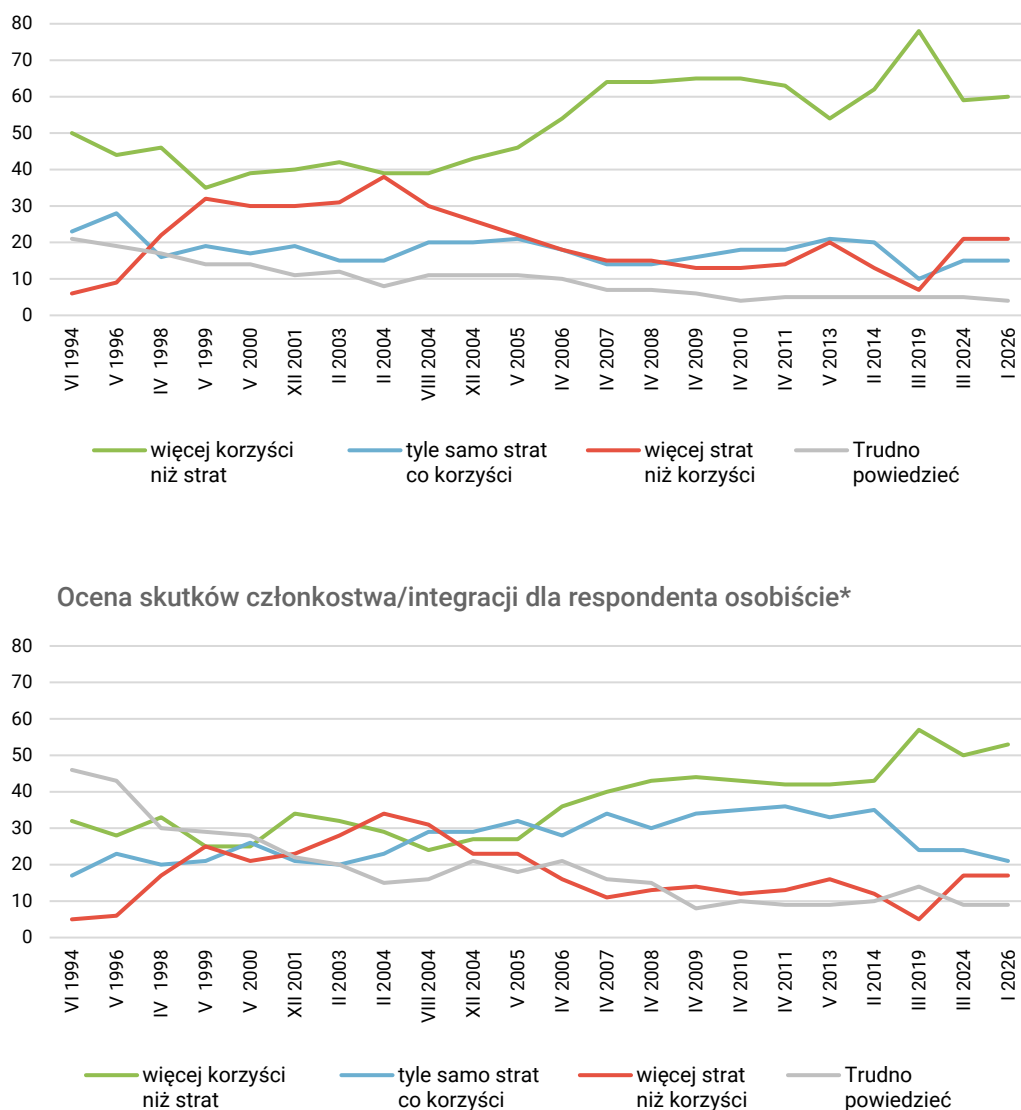
Odpowiedzi na siedmiostopniowej skali (1–7)

Opinie o skutkach przynależności do UE zmieniły się niewiele w ciągu ostatnich dwóch lat. Od marca 2024 roku przybyło nieco (o 3 punkty procentowe) osób zadowolonych ze skutków członkostwa w wymiarze osobistym. Rekordowo dobre oceny skutków członkostwa notowaliśmy w 2019 roku, piętnaście lat po akcesji. Zadowolenie z bilansu integracji dla Polski deklarowało wówczas aż 78% badanych. Przekonanie, że osobiście korzystają na obecności w Unii, wyrażało w tym czasie 57% ogółu ankietowanych.

Biorąc pod uwagę cały okres przynależności Polski do UE, a więc lata 2004–2026, można zauważyć, że jeszcze nigdy różnica między odsetkami osób zadowolonych z rezultatów członkostwa dla Polski i dla siebie osobiście nie była tak mała jak obecnie (7 punktów procentowych). W ubiegłych latach różnice te sięgały nawet 24 punktów (2007 rok). Odsetek dobrze oceniających skutki członkostwa w wymiarze osobistym jest drugim najwyższym w historii badań CBOS. Inaczej jest z oceną rezultatów członkostwa dla Polski. Polacy szybko po akcesji nabrali przekonania, że nasz kraj korzysta na integracji. Od 2006 roku z opinią tą zgadzała się każdorazowo większość ankietowanych. Jak pokazywały wcześniejsze analizy, nadzieje na poprawę sytuacji w kraju w większym stopniu niż nadzieje na polepszenie sytuacji własnej decydują o społecznym poparciu dla członkostwa naszego kraju w UE. Nadal tak jest, choć – jak pokazywały już badania sprzed dwóch lat – oceny skutków członkostwa w wymiarze osobistym mają już niewiele mniejsze znaczenie niż jego postrzegane rezultaty dla kraju.

RYS. 3. Ocena skutków członkostwa/integracji dla Polski*

* Do lutego 2004 roku pytaliśmy o przewidywania dotyczące skutków integracji

We wszystkich uwzględnionych w analizach grupach społeczno-demograficznych bilans skutków członkostwa Polski w Unii Europejskiej zarówno w wymiarze krajowym, jak i osobistym częściej oceniany jest *in plus* niż *in minus*. Przekonanie o pozytywnych rezultatach obecności Polski w UE szczególnie często wyrażają osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (o wyższych dochodach *per capita* oraz dobrze oceniające swoją sytuację materialną) oraz mieszkańcy dużych i średnich miast. Przedstawiciele tych grup częściej niż inni czują się także osobiście beneficjentami członkostwa Polski w UE.

Stopień zadowolenia z efektów członkostwa stosunkowo najbardziej różnicują poglądy polityczne. Skutki obecności w Unii – zarówno w wymiarze ogólnopolskim, jak i osobistym – wyraźnie lepiej oceniają badani deklarujący lewicowe niż prawicowe poglądy polityczne. Ponadto korzyści z integracji

stosunkowo częściej niż inni dostrzegają osoby nieuczestniczące w praktykach religijnych lub robiące to sporadycznie.

Przeświadczenie o dodatnim bilansie członkostwa w UE – zarówno dla kraju, jak i w wymiarze osobistym – dominuje w elektoratach Koalicji Obywatelskiej i Lewicy. W przeważającej mierze zadowoleni z efektów obecności w UE są także sympatycy Konfederacji WiN. Korzyści z członkostwa są natomiast mniej oczywiste dla wyborców Prawa i Sprawiedliwości i – przede wszystkim – Konfederacji Korony Polskiej. Wyborcy ugrupowania Grzegorza Brauna wyraźnie częściej zauważają minusy niż plusy członkostwa w UE – zarówno dla kraju, jak i dla siebie.

TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	Członkostwo w UE przynosi Polsce tyle samo korzyści co strat	Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Lewica*	87	13	0	0
Koalicja Obywatelska	87	3	9	1
Konfederacja WiN	57	10	33	0
Prawo i Sprawiedliwość	31	25	39	5
Konfederacja Korony Polskiej*	27	15	50	8

* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

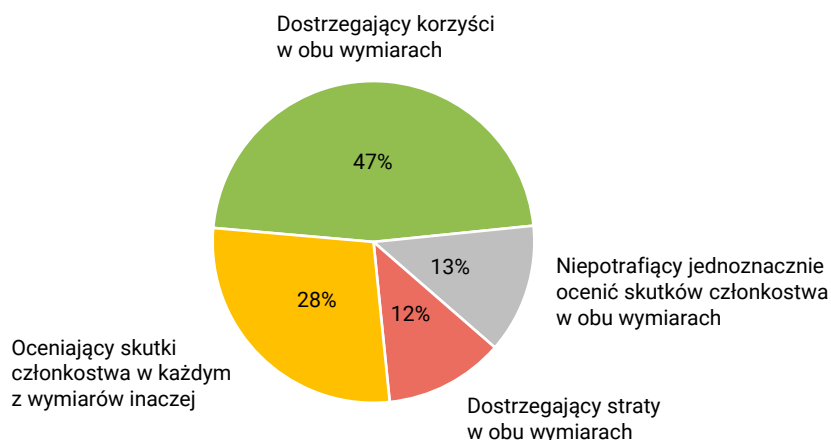
TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Członkostwo w UE mnie osobiście przynosi więcej korzyści niż strat	Członkostwo w UE mnie osobiście przynosi tyle samo korzyści co strat	Członkostwo w UE mnie osobiście przynosi więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	80	11	5	4
Lewica*	74	21	3	2
Konfederacja WiN	49	24	27	0
Prawo i Sprawiedliwość	32	31	29	8
Konfederacja Korony Polskiej*	25	15	45	15

* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

Biorąc jednocześnie pod uwagę opinie o skutkach obecności w UE w wymiarze krajowym i osobistym, można powiedzieć, że blisko połowa badanych (47%) dostrzega jej pozytywne efekty zarówno dla Polski, jak i dla siebie, a 12% w obu wymiarach widzi straty. Ogółem ponad dwie piąte (41%) bilans członkostwa ocenia niejednoznacznie.

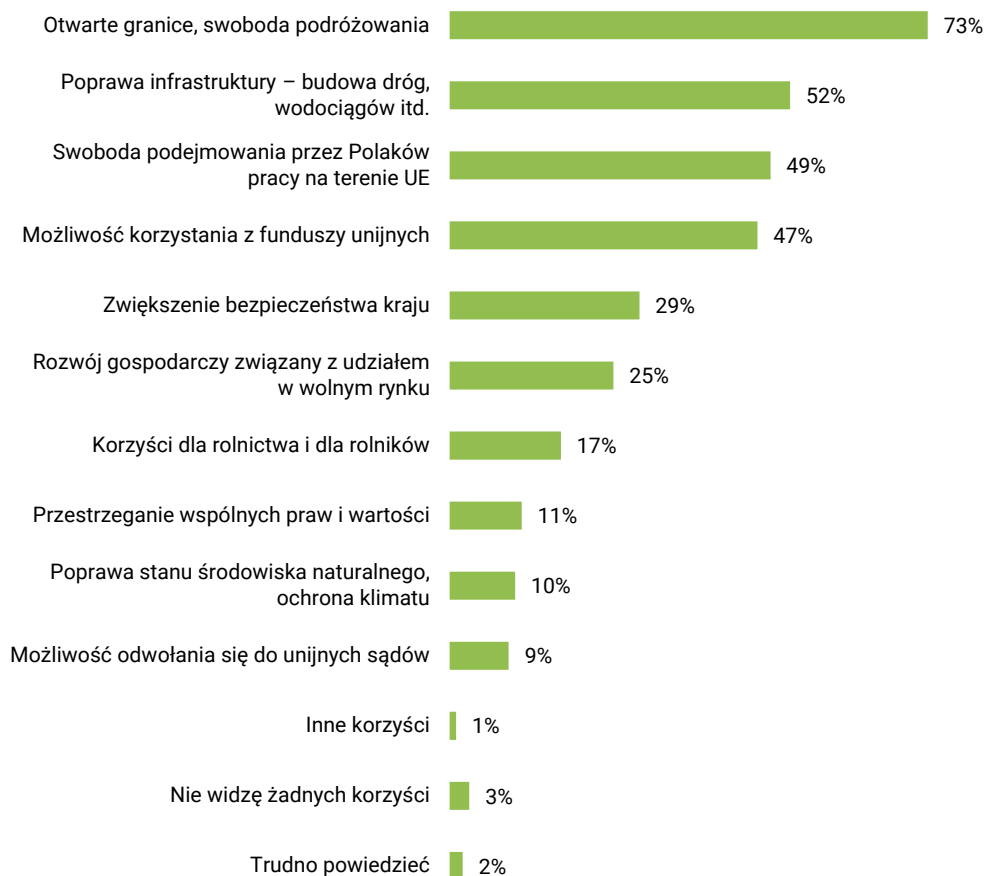
RYS. 4. Postrzeganie skutków członkostwa w wymiarze krajowym i prywatnym

W niemal wszystkich grupach wyróżnionych ze względu na cechy społeczno-demograficzne lub sympatie polityczne i partyjne odsetek osób jednoznacznie pozytywne postrzegających rezultaty przynależności do UE przewyższa odsetek niezadowolonych z bilansu członkostwa w obu wyróżnionych wymiarach. Do wyjątków należą osoby źle oceniające warunki materialne swojego gospodarstwa domowego, ankietowani kilka razy w tygodniu uczestniczący w praktykach religijnych oraz wyborcy Konfederacji Korony Polskiej.

Wśród głównych korzyści wynikających z członkostwa w UE badani najczęściej wymieniają otwarte granice i swobodę podróżowania (73%). Blisko połowa (49%) wskazała na związaną z tym swobodę podejmowania pracy na terenie UE. Ponadto Polacy szczególnie doceniają możliwości korzystania z funduszy unijnych (47%) oraz poprawę infrastruktury w kraju (52%). Spośród pozostałych plusów wynikających z członkostwa w UE stosunkowo często wskazywano na zwiększenie bezpieczeństwa Polski (29%) oraz rozwój gospodarczy (25%), a w dalszej kolejności na korzyści dla rolnictwa i rolników (17%). Mniej osób do głównych korzyści związanych z przynależnością do UE zaliczało poprawę stanu środowiska naturalnego i ochronę klimatu (10%), przestrzeganie wspólnych praw i wartości (11%) i możliwość odwoływania się do unijnych trybunałów (9%). Przynależność do Unii Europejskiej jest zatem w odbiorze społecznym instrumentem służącym rozwojowi kraju i zwiększeniu możliwości poprawy sytuacji ekonomicznej obywateli, w mniejszym stopniu opiera się ona na wspólnie uznawanych i przestrzeganych wartościach. Warto jeszcze zauważyć, że tylko bardzo nieliczni (3%) nie dostrzegają żadnych korzyści z obecności Polski w UE.

RYS. 5. Jakie są, w Pana(i) ocenie, korzyści z członkostwa Polski w Unii Europejskiej? Z podanej listy proszę wskazać 3–4 główne korzyści.

POSTRZEGANIE SUWERENNOŚCI POLSKI W UE

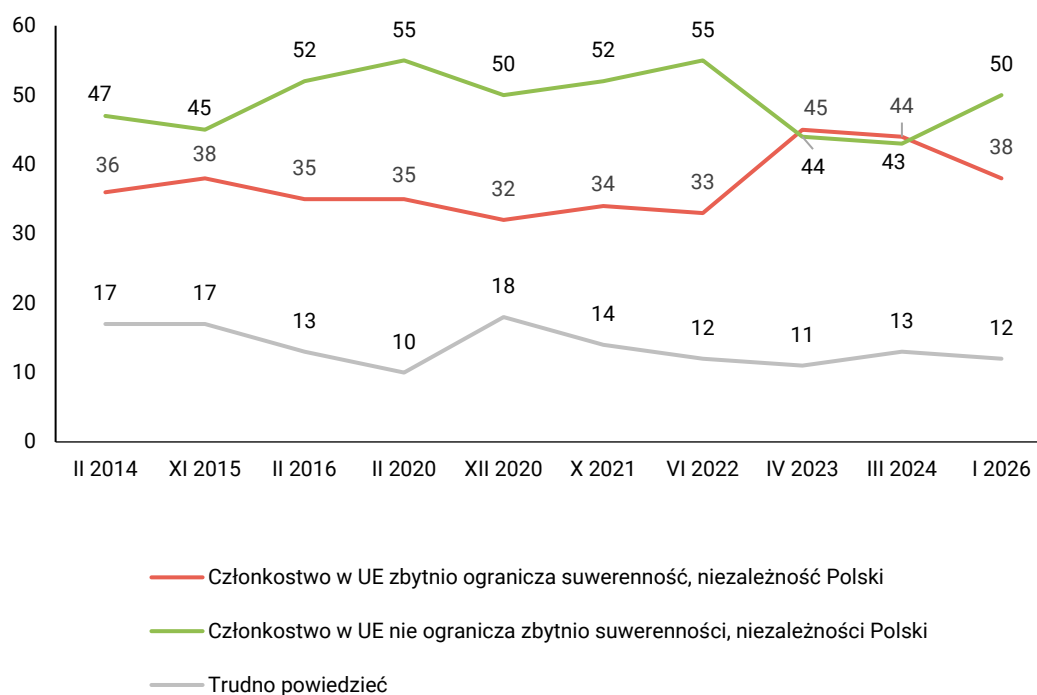
Członkostwo w UE wiąże się z przekazaniem organom unijnym części kompetencji państw narodowych. Integracja oznacza zatem z jednej strony ograniczenie suwerenności państw członkowskich w wielu dziedzinach, z drugiej zaś – możliwość kształtowania wspólnej polityki UE.

W badaniach przeprowadzanych w latach 2014–2022 przeważała opinia, że członkostwo w UE nie ogranicza nadmiernie niezależności Polski. Przekonania tego nie osłabił trwający w okresie rządów PiS spór z organami UE o praworządność w Polsce. Wydaje się nawet, że konflikt ten nie tylko nie przełożył się na wzrost obaw o suwerenność, ale nawet sprzyjał przekonaniu, że niezależność naszego kraju jest wystarczająca. W ocenie części opinii publicznej członkostwo w UE mogło bowiem chronić przed nadużywaniem władzy przez rządzącą wówczas partię. Pewne przewartościowanie opinii na ten temat dokonało się wiosną 2023 roku za sprawą kryzysu zbożowego wywołanego niekontrolowanym

napływem zboża z Ukrainy i protestami rolników. Rząd Mateusza Morawieckiego (podobnie jak rządy czterech innych krajów UE) jednostronnie i wbrew unijnemu prawu zablokował wówczas import zboża oraz innych produktów rolnych z Ukrainy. Dopiero później KE zgodziła się na czasowe ograniczenie importu niektórych towarów z Ukrainy. Niezadowolenie z konieczności uzgadniania decyzji w tej sprawie na poziomie unijnym przełożyło się na znaczący wzrost odsetka przekonanych, że członkostwo w UE zbyt ogranicza suwerenność naszego kraju. Opinia ta miała w badaniach realizowanych w latach 2023 i 2024 praktycznie tyle samo zwolenników, co przeciwników. Obecnie przekonanie, że członkostwo w UE w zbyt dużym stopniu ogranicza suwerenność naszego kraju, osłabło. Wyraża je 38% ankietowanych (o 6 punktów procentowych mniej niż dwa lata temu). Połowa ankietowanych nie ma obecnie tego rodzaju obaw (wzrost o 7 punktów od 2024 roku).

CBOS

RYS. 6. Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?

Postrzeżenie suwerenności Polski w UE różnicuje status społeczno-ekonomiczny badanych, wielkość miejsca zamieszkania, w mniejszym stopniu także płeć. Przekonanie o nadmiernym ograniczeniu niezależności naszego kraju przeważa wśród ankietowanych z wykształceniem zasadniczym zawodowym (podziela je 47% z nich), osób o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 4000 zł (46%), wśród oceniających swoje warunki materialne jako średnie (49%) i – przede wszystkim – jako złe (61%). W grupach społeczno-zawodowych o zagrożeniu suwerenności najczęściej mówią robotnicy wykwalifikowani (54%) i rolnicy (63%), a wśród niepracujących – renciści (50%). Przekonanie, że członkostwo w UE nie ogranicza zbyt niezależności Polski, jest najczęstsze wśród osób najlepiej wykształconych i sytuowanych: badanych z wyższym wykształceniem (67%) oraz

respondentów mających miesięcznie do dyspozycji *per capita* od 4000 zł wzwyż (60%). W bardziej szczegółowo określonych kategoriach społecznych i zawodowych są to przede wszystkim przedstawiciele kadry kierowniczej i specjaliści (65%) oraz pracownicy administracyjno-biurowi (61%). Ogólnie rzecz biorąc, przekonanie, że przynależność do UE w zbyt dużym stopniu ogranicza niezależność naszego kraju, przeważa wśród mieszkańców wsi (46%), mieszkańcy miast są natomiast w większości przeciwnego zdania – opinii tej nie podzielają zwłaszcza mieszkający w największych miastach (63%). Poczucie, że suwerenność Polski jest niewystarczająca, częściej mają mężczyźni (43%) niż kobiety (33%), jednak w obu grupach przekonanie to podziela mniejsza część respondentów.

Ocena zakresu suwerenności Polski w Unii Europejskiej zależy przede wszystkim od orientacji politycznej. Blisko dwie trzecie badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne (64%) uważa, że członkostwo w UE powoduje zbyt daleko idące ograniczenie niezależności naszego kraju. Z kolei blisko cztery piąte ankietowanych o orientacji lewicowej (79%), ale także większość lokujących swoje poglądy polityczne w centrum (59%) nie dostrzega nadmiernego uszczuplenia niezależności Polski. Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym częstsze poczucie, że członkostwo zagraża naszej suwerenności – i na odwrót.

Zróżnicowania te znajdują odbicie w opiniach elektoratów. O zbyt dużym ograniczaniu niezależności Polski w UE przekonani są w większości wyborcy ugrupowań prawicowych, w tym szczególnie często sympatycy Konfederacji Korony Polskiej. Stanowiska tego nie podzielają natomiast z reguły sympatycy Koalicji Obywatelskiej oraz Lewicy.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty	Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?		
	Członkostwo w UE zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytnio suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć
w procentach			
Konfederacja Korony Polskiej*	85	9	6
Prawo i Sprawiedliwość	71	22	7
Konfederacja WiN	66	29	5
Koalicja Obywatelska	11	85	4
Lewica*	10	82	8

* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

Osoby deklarujące, że przynależność do UE w zbyt dużym stopniu ogranicza suwerenność naszego kraju, poprosiliśmy o sprecyzowanie, w jakich dziedzinach – według nich – niezależność Polski jest niewystarczająca. Ankietowani odpowiadali na pytanie otwarte – nie korzystali z gotowej kafeterii odpowiedzi, ale formułowali je samodzielnie.

Obawy badanych dotyczące zmniejszenia suwerenności Polski ogniskują się w szczególności wokół dwóch kwestii: rolnictwa i polityki rolnej oraz ochrony środowiska i klimatu, a także związanej z tym transformacji energetycznej, która postrzegana jest przede wszystkim przez pryzmat kosztów dla firm i gospodarstw domowych. Wskazywano ponadto na ograniczenia w prowadzeniu przez Polskę własnej polityki gospodarczej, co może skutkować upadkiem firm i całych branż. Krytycznie odnoszono się do podpisania umowy z Mercosurem, które – jak niekiedy zaznaczano – będzie miało niekorzystne skutki przede wszystkim dla polskiego rolnictwa. Wśród innych obszarów, w których niezależność Polski jest nadmiernie ograniczona, wymieniano m.in.: wymiar sprawiedliwości, politykę migracyjną, wartości i standardy kulturowe (np. presja na rozszerzenie praw osób LGBT+, liberalizację aborcji, propagowanie wartości z tym związanych w szkołach), prawa i swobody obywatelskie zagrożone poprzez próby ograniczania wolności słowa.

Obok wskazania konkretnych dziedzin, w którym Polska jako kraj członkowski UE ma nadmiernie ograniczoną niezależność, ogólnie mówiono o konieczności dostosowania polskiego prawa do prawa Unii Europejskiej i podporządkowania się decyzjom organów unijnych, co dotyczy wielu obszarów życia i nie zawsze jest zgodne z polskim interesem (*narzucają wymogi kosztowne i niepotrzebne; narzucanie rozwiązań prawnych ze szkodliwością dla Polski*). Wywołuje to niekiedy poczucie, że *nic nam nie wolno*, a próby realizacji własnej polityki są blokowane i karane (*do wszystkiego się czepiają, nic praktycznie nie możemy zrobić bez Unii; dużo by tu wymieniać kar nakładanych na Polskę*). Ponadto nawiązywano niekiedy do sporu prawnego wokół nadrzędności prawa unijnego wobec polskiej konstytucji oraz konstatowano nierówność państw unijnych (*niesprawiedliwe różnicowanie różnych państw*).

ODPOWIEDZI NA PYTANIE OTWARTE OSÓB DEKLARUJĄCYCH, ŻE CZŁONKOSTWO W UE NADMIERNIE OGRANICZA SUWERENNOŚĆ NASZEGO KRAJU

W jakich dziedzinach członkostwo w Unii Europejskiej zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski?

Rolnictwo	28%
Gospodarka, likwidacja niektórych branż, brak możliwości wspierania firm	15%
Ekologia, ochrona klimatu i środowiska, Zielony Ład	15%
Energetyka, transformacja energetyczna; odchodzenie od węgla	11%
Wymiar sprawiedliwości, sądownictwo	9%
Umowa z Mercosurem, także handel – ogólnie	6%
Migracje, konieczność przyjmowania uchodźców	4%
Wartości i standardy kulturowe – aborcja, eutanazja, LGBT, także oświata	4%
Prawa i swobody obywatelskie, wolność słowa – ograniczenia	3%
Praworządność – ogólnie	2%
Wprowadzenie euro, wprowadzanie na siłę euro w Polsce	1%
Bezpieczeństwo, obronność, wojsko	1%
Finanse	1%
Ogólnie – prawo, konieczność dostosowania prawa, narzucanie wymogów i praw	13%
Ogólnie – swobodne rządzenie państwem, ograniczona suwerenność; w wielu dziedzinach	9%
Ogólnie – polityka	4%
Poczucie, że nic nam nie wolno, ciągle coś blokują, kary nakładane na Polskę	3%
Prawo UE a polska konstytucja: prawo unijne ponad polską konstytucją, przepisy unijne niezgodne z polską konstytucją	1%
Przekonanie, że to największe, najsilniejsze państwa unijne decydują, brak równości w UE	1%
Inne odpowiedzi	2%
Trudno powiedzieć	1%

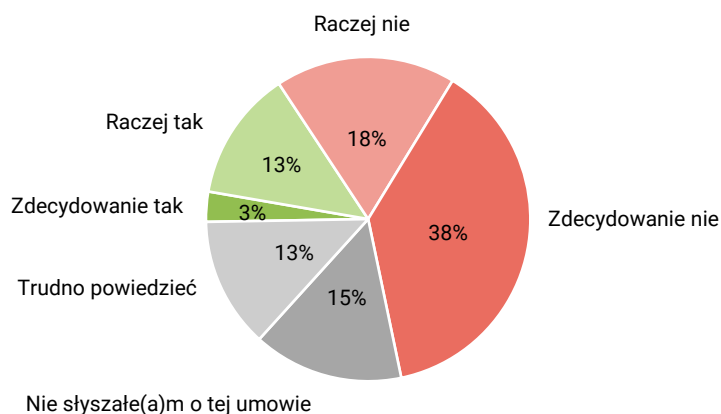
STOSUNEK DO UMOWY UE–MERCOSUR

Podpisanie umowy handlowej między Unią Europejską a blokiem Mercosur spontanicznie wskazywano jako przykład ograniczenia niezależności naszego kraju. Umowa zakłada stopniowe zniesienie cen na większość produktów i w konsekwencji wzrost wymiany handlowej między państwami UE a krajami Mercosuru. Porozumienie wywołało protesty rolników w Europie, a swój sprzeciw wobec jego podpisania wyraziły Polska, Francja, Irlandia, Austria i Węgry. Parlament Europejski skierował umowę do Trybunału Sprawiedliwości UE w celu sprawdzenia jej zgodności z unijnymi traktatami.

Ponad połowa badanych (56%) jest przeciwna umowie handlowej UE z krajami Mercosuru. Poparcie dla tej decyzji wyraża 16% ankietowanych. Warto zwrócić uwagę, że tylko stosunkowo nieduży odsetek deklaruje, że nie słyszał o takim porozumieniu (15%).

CBOS

RYS. 7. Czy popiera Pan(i) podpisanie umowy handlowej między Unią Europejską a krajami Mercosuru, takimi jak Argentyna, Brazylia, Urugwaj i Paragwaj?

Umowa o wolnym handlu między UE a Mercosurem ma więcej przeciwników niż zwolenników we wszystkich grupach społeczno-demograficznych. Stosunek do jej podpisania wyraźnie różnicują poglądy polityczne i – co za tym idzie – sympatie partyjne. Najwięcej przeciwników podpisanego porozumienia jest wśród wyborców ugrupowań prawicowych, szczególnie Konfederacji Grzegorza Brauna.

TABELA 6

Potencjalne elektoraty	Czy popiera Pan(i) podpisanie umowy handlowej między Unią Europejską a krajami Mercosuru, takimi jak Argentyna, Brazylia, Urugwaj i Paragwaj?			
	Tak	Nie	Nie słyszałem(a)m o tej umowie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Koalicja Obywatelska	30	45	12	13
Lewica*	24	40	14	22
Konfederacja WiN	11	78	8	3
Prawo i Sprawiedliwość	9	74	13	4
Konfederacja Korony Polskiej*	7	88	0	5

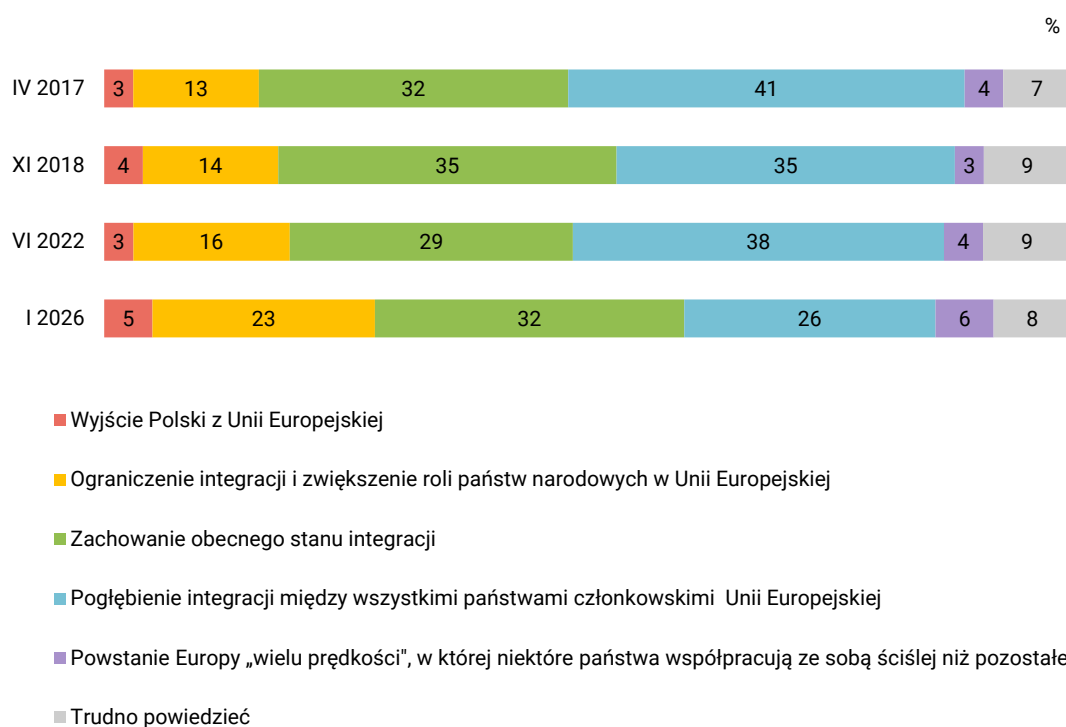
* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

OCZEKIWANIA DOTYCZĄCE KIERUNKU ZMIAN W UE

Badania CBOS pokazują, że – choć poparcie dla członkostwa Polski w UE od lat pozostaje wysokie – w ostatnim czasie przybyło jego przeciwników. Korespondują z tym zmiany oczekiwań dotyczących przyszłości Unii, które świadczą o polaryzacji postaw wobec rozwoju integracji europejskiej. W badaniach realizowanych w latach 2017–2022 odsetek zwolenników pogłębiania integracji wahał się od 35% do 41%, znacznie przewyższając odsetek opowiadających się za jej ograniczeniem i zwiększeniem roli państw narodowych lub nawet za wyjściem z Unii (łącznie od 16% do 19% w zależności od badania). Obecnie odsetek zwolenników pogłębiania integracji jest minimalnie niższy (26%) niż odsetek postulujących zwiększenie roli państw narodowych lub wyjście Polski z UE (łącznie 28%). Mimo wzrostu sceptycyzmu wobec rozwoju integracji obywatelskiej poparcie dla polexitu utrzymuje się na niskim poziomie (5%). Największą grupę (32%) stanowią osoby opowiadające się za zachowaniem obecnego stanu integracji. Nadal tylko niewielki odsetek (6%) za najlepsze rozwiązanie uważa powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe.

CBOS

RYS. 8. Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?

Na podstawie analiz zróżnicowań społeczno-demograficznych można wyróżnić z jednej strony grupy szczególnie mocno sprzyjające rozwojowi integracji europejskiej, z drugiej zaś częściej niż inne opowiadające się za jej ograniczeniem i zwiększeniem roli państw narodowych lub nawet za wyjściem z Unii Europejskiej. Dalsze pogłębianie integracji między wszystkimi krajami unijnymi częściej niż przeciętnie popierają osoby najlepiej wykształcone i sytuowane (42% badanych o miesięcznych dochodach *per capita* od 6000 zł wzwyż, 34% ankietowanych z wykształceniem wyższym), mieszkańcy największych miast (38%), ale także mieszkający w najmniejszych miastach liczących poniżej 20 000 ludności (38%), a ponadto ludzie młodzi, szczególnie osoby poniżej 25 roku życia (37%).

Sceptycznemu nastawieniu do integracji sprzyja zła sytuacja ekonomiczna. Za zwiększeniem roli państw narodowych lub za wyjściem z UE najczęściej opowiadają się osoby źle oceniające warunki materialne swojego gospodarstwa domowego (odpowiednio: 31% i 17% z nich). Ponadto poexit ma względnie dużo zwolenników wśród badanych o miesięcznych dochodach *per capita* poniżej 2000 zł (13%). Wśród największych eurosceptyków są rolnicy: 11% z nich zadeklarowało poparcie dla wyjścia Polski z UE, zaś 32% dla ograniczenia integracji.

Preferencje dotyczące przyszłości Polski i Unii Europejskiej różnicuje jednak przede wszystkim orientacja polityczna i szerzej – światopoglądowa. O ile wśród osób identyfikujących się z lewicą blisko połowę (46%) stanowią zwolennicy pogłębienia integracji, o tyle sympatycy prawicy najczęściej opowiadają się za zwiększeniem w UE roli państw narodowych (43%), dodatkowo proporcjonalnie spory jest wśród nich odsetek zwolenników poexitu (10%). Ponadto im mniejsze zaangażowanie w praktyki religijne, tym częstsze poparcie dla pogłębiania integracji. Zdecydowanie najbardziej sceptyczne wobec integracji są natomiast osoby praktykujące religijnie kilka razy w tygodniu – 22% z nich zadeklarowało poparcie dla poexitu, zaś 44% – dla zwiększeniem roli państw narodowych.

Oczekiwania dotyczące przyszłości Polski i Unii Europejskiej bardzo wyraźnie dzielą elektoraty. Większość zdeklarowanych wyborców partii prawicowych opowiada się za ograniczeniem integracji i zwiększeniem kompetencji państw narodowych, a zauważalny odsetek spośród nich nawet za wyjściem Polski z UE, przy czym najbardziej eurosceptyczny jest elektorat Konfederacji Korony Polskiej. Sympatycy Koalicji Obywatelskiej oraz Lewicy chcieliby zachowania obecnego stanu integracji lub jej pogłębienia. Warto jednak zaznaczyć, że w obu uwzględnionych w analizach elektoratach partii koalicyjnych poparcie dla rozwoju integracji europejskiej jest wyraźnie niższe niż było w 2022 roku, kiedy to zdecydowana większość wyborców obu ugrupowań wyrażała aprobatę dla zacieśniania integracji³.

³ Zob. komunikat CBOS „Opinie o integracji i działaniach UE”, lipiec 2022 (oprac. B. Roguska).

TABELA 7

Potencjalne elektoraty	Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobście najbardziej odpowiada?					
	Wyjście Polski z UE	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w UE	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach					
Konfederacja Korony Polskiej*	14	63	3	11	6	3
Prawo i Sprawiedliwość	13	39	26	11	4	7
Konfederacja WiN	7	54	29	5	4	1
Lewica*	0	8	45	39	5	3
Koalicja Obywatelska	1	7	39	44	7	2

* Uwaga: mała liczebność elektoratu w badanej próbie

Preferencje dotyczące przyszłości Unii Europejskiej wiążą się z oceną bilansu skutków członkostwa zarówno w wymiarze ogólnokrajowym, jak i osobistym. Rezultaty obecności w UE dobrze ocenia większość osób opowiadających się za pogłębieniem integracji przez wszystkie państwa lub tylko te, które tego chcą, oraz większość zwolenników zachowania *status quo*. Ankietowani, którzy chcieliby zwiększenia roli państw narodowych, są podzieleni w opiniach o skutkach członkostwa, natomiast zwolennicy polexitu bilans obecności w UE podsumowują negatywnie. Niemniej jednak nawet osoby opowiadające się za wyjściem Polski z UE dostrzegają korzyści wynikające z członkostwa (wśród nich przede wszystkim swobodę podróżowania i możliwość podejmowania pracy w krajach członkowskich), a tylko niespełna co piąty zwolennik polexitu (19%) neguje wszelkie jego pozytywne efekty.

Oczekiwania dotyczące przyszłości Unii Europejskiej najmocniej wiążą się jednak z postrzeganiem suwerenności Polski. Poczucie, że przynależność do UE nadmiernie ogranicza niezależność naszego kraju, ma ogromna większość zwolenników polexitu i tych, którzy chcieliby zwiększenia roli państw narodowych w UE.

TABELA 8

Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?	Z którym ze stwierdzeń się Pan(i) zgadza?		
	Członkostwo w UE zbytnio ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytnio suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wyjście Polski z UE	92	6	2
Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w UE	83	11	7
Zachowanie obecnego stanu integracji	19	66	15
Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	14	81	5
Powstanie Europy „wielu prędkości”, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	29	69	2
Trudno powiedzieć	33	19	48

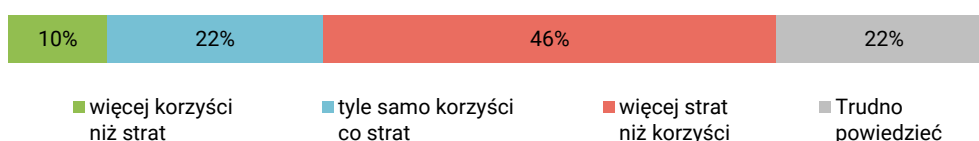
CZY POLEXIT SIĘ OPŁACA?

Odsetek zwolenników wyjścia Polski z UE w naszym społeczeństwie jest wprawdzie niewielki, ale w debacie publicznej, zwłaszcza w mediach społecznościowych⁴, powraca niekiedy kwestia ewentualnego polexitu. W związku z tym zapytaliśmy respondentów o ich przewidywania dotyczące skutków realizacji takiego scenariusza. Jako punkt odniesienia posłużyła nam społeczna ocena skutków brexitu.

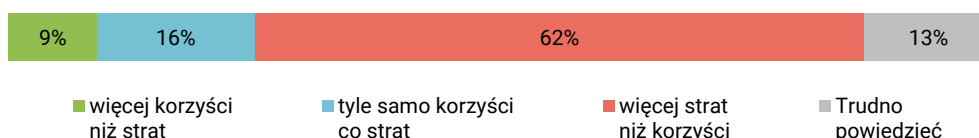
Przykład Wielkiej Brytanii raczej zniechęca, niż zachęca do wejścia przez Polskę na podobną ścieżkę. W opinii społecznej Wielka Brytania raczej straciła (46%), niż zyskała (10%) na opuszczeniu Unii Europejskiej. Pozostałe osoby uznały, że posunięcie to przyniosło Wielkiej Brytanii tyle samo zysków co strat (22%), lub – równie często – nie umiały ocenić jego skutków (22%). Następstwa hipotetycznego opuszczenia Unii przez Polskę oceniono jeszcze gorzej: prawie dwie trzecie (62%) spodziewa się, że skutki takiej decyzji byłyby raczej negatywne, a tylko niespełna co dziesiąty (9%) widzi głównie korzyści z tym związane. O równowadze zysków i strat mówi 16% badanych.

⁴ <https://www.imm.com.pl/baza-wiedzy/aktualnosci/polexit-znowu-silnie-widoczny-w-debacie-publicznej/>

RYS. 9. Czy, w Pana(i) ocenie, wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej przyniosło jej:

Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:

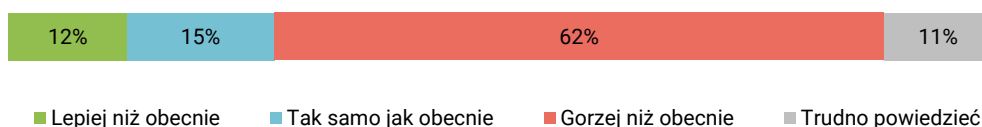
Warto zwrócić uwagę na interesującą asymetrię w myśleniu badanych o członkostwie Polski w UE. O ile osoby dobrze oceniające bilans członkostwa naszego kraju w UE w zdecydowanej większości konsekwentnie twierdzą, że wyjście z Unii byłoby niekorzystne dla Polski, o tyle inaczej wygląda to w przypadku tych, którzy krytycznie oceniają dotychczasowe rezultaty obecności w UE. Niezadowoleni ze skutków członkostwa są podzieleni w przewidywaniach dotyczących konsekwencji hipotetycznego polexitu – niemal równie często sądzą, że Polska zyskałaby na tym posunięciu, co spodziewają się negatywnych skutków takiej decyzji. Krytyczna ocena członkostwa w UE nie pociąga zatem za sobą automatycznie przeświadczenia o pozytywnych efektach opuszczenia UE i tym samym poparcia dla polexitu.

TABELA 9

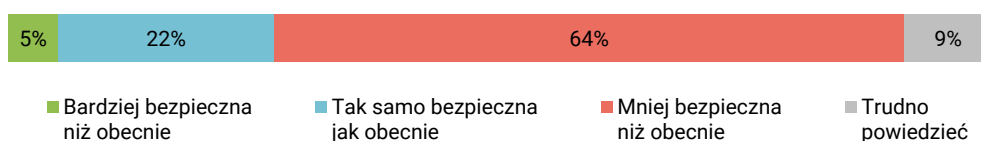
Ocena dotychczasowych skutków członkostwa UE dla Polski	Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:			
	więcej korzyści niż strat	tyle samo korzyści co strat	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat	3	9	80	8
Członkostwo w UE przynosi Polsce tyle samo korzyści co strat	2	34	43	21
Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści	33	25	31	11
Trudno powiedzieć	3	6	29	63

Odpowiedzi na bardziej szczegółowe pytania dotyczące rezultatów hipotetycznego polexitu pokazują, że w ocenie społecznej poza Unią Europejską Polska byłaby mniej bezpieczna, niż jest obecnie (zdaniem 64% badanych), gorzej by się rozwijała (62%), a jej pozycja w Europie i świecie byłaby słabsza (58%). Tylko nieliczni sądzą, że bezpieczeństwo i pozycja międzynarodowa Polski poza UE byłaby lepsza, niż jest dziś (odpowiednio: 5% i 7%). Nieco większy odsetek ankietowanych (12%) skłonny jest sądzić, że nie będąc członkiem UE, nasz kraj rozwijałby się lepiej niż teraz.

RYS. 10. Czy poza Unią Europejską Polska rozwijałaby się lepiej, gorzej czy też tak samo jak obecnie?

Czy poza Unią Europejską Polska byłaby bardziej, mniej czy też tak samo bezpieczna jak obecnie?

Czy poza Unią Europejską pozycja Polski w Europie i świecie byłaby lepsza, gorsza czy też taka sama jak obecnie?

Ogólne opinie o skutkach hipotetycznego polexitu są ściśle związane z oceną jego następstw w trzech opisanych obszarach. Warto jednak zauważyć, że o ile osoby spodziewające się pozytywnych efektów wyjścia Polski z Unii są w zdecydowanej większości przekonane o tym, że pozostawanie w UE może hamować rozwój Polski, o tyle w opiniach dotyczących sytuacji międzynarodowej naszego kraju i – przede wszystkim – bezpieczeństwa są wyraźnie mniej kategoryczne. Większość z nich liczy zatem, że pozostawanie poza Unią nie zaszkodzi bezpieczeństwu naszego kraju, a tylko co trzeci spodziewa się poprawy w tej dziedzinie. Skutki ewentualnego polexitu dla bezpieczeństwa niepokoją też dużą część tych, którzy sądzą, że wyjście z UE przyniosłoby Polsce tyle samo korzyści co strat.

TABELA 10

Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:	Czy poza Unią Europejską Polska rozwijałaby się lepiej, gorzej czy też tak samo jak obecnie?			
	Lepiej niż obecnie	Tak samo jak obecnie	Gorzej niż obecnie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– więcej korzyści niż strat	75	15	9	1
– tyle samo korzyści co strat	19	52	21	8
– więcej strat niż korzyści	2	6	88	4
Trudno powiedzieć	6	13	26	55

TABELA 11

Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:	Czy poza Unią Europejską Polska byłaby bardziej, mniej czy też tak samo bezpieczna jak obecnie?			
	Bardziej bezpieczna niż obecnie	Tak samo bezpieczna jak obecnie	Mniej bezpieczna niż obecnie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– więcej korzyści niż strat	34	49	9	8
– tyle samo korzyści co strat	6	50	39	5
– więcej strat niż korzyści	1	12	84	3
Trudno powiedzieć	3	17	34	46

TABELA 12

Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:	Czy poza Unią Europejską pozycja Polski w Europie i świecie byłaby lepsza, gorsza czy też taka sama jak obecnie?			
	Lepsza niż obecnie	Taka sama jak obecnie	Gorsza niż obecnie	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– więcej korzyści niż strat	48	33	9	9
– tyle samo korzyści co strat	9	57	28	6
– więcej strat niż korzyści	1	14	81	4
Trudno powiedzieć	3	19	22	56

Aprobata dla członkostwa naszego kraju w UE utrzymuje się na wysokim poziomie – przynależność do Unii popiera ponad cztery piąte dorosłych Polaków. Większość społeczeństwa dobrze ocenia skutki członkostwa zarówno dla kraju, jak i dla siebie. Badani doceniają przede wszystkim otwarte granice, możliwość podejmowania pracy na terenie UE, korzystania z funduszy unijnych i związany z tym rozwój kraju. Tylko co dwudziesty dorosły wprost deklaruje poparcie dla wyjścia Polski z UE.

Mimo wciąż bardzo wysokiej akceptacji dla obecności w Unii w ostatnich latach obserwujemy wzrost eurosceptycyzmu wyrażający się m.in. w sprzeciwie wobec pogłębiania integracji europejskiej. Od 2022 roku przybyło osób, które chciałyby ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w UE. Postulaty ograniczenia integracji wiążą się z przekonaniem, że członkostwo w UE nadmiernie ogranicza suwerenność Polski. Symbolem tych ograniczeń stał się w świadomości społecznej Zielony Ład, a ostatnio umowa handlowa z Mercosurem. Krytyka funkcjonowania Unii Europejskiej jak na razie w ograniczonym stopniu przekłada się na poparcie dla wyjścia z Unii. Hipotetyczny poexit budzi obawy, a istotnym argumentem za obecnością w UE jest bezpieczeństwo kraju. Poczucie braku możliwości kształtowania unijnej polityki, tak aby była ona zgodna z polskimi interesami, może jednak w przyszłości przełożyć się na spadek poparcia społecznego dla obecności w UE.

Stosunek do integracji europejskiej ma obecnie kluczowe znaczenie dla podziałów politycznych w Polsce. Wybory prezydenckie i dobry wynik Grzegorza Brauna sprawiły, że przeciwnicy rozwoju integracji europejskiej zyskali większą możliwość reprezentacji i artykułowania swoich poglądów.

TABELA 1

		Czy osobiście popiera Pan(i) członkostwo Polski w Unii Europejskiej, czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem temu przeciwny(a)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		82	14	4	932
Płeć	Mężczyźni	79	17	4	447
	Kobiety	84	10	5	485
Wiek	18–24 lata	91	5	4	73
	25–34	80	13	7	135
	35–44	79	18	3	184
	45–54	76	18	6	167
	55–64	83	14	3	134
	65 lat i więcej	85	10	5	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	75	18	6	373
	Miasto do 19 999	84	13	3	126
	20 000 – 99 999	86	10	4	179
	100 000 – 499 999	85	8	7	142
	500 000 i więcej mieszk.	88	12		112
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	81	11	8	93
	Zasadnicze zawodowe	75	20	6	207
	Średnie	79	16	6	341
	Wyższe	90	7	2	291
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	88	9	2	158
	Średni personel, technicy	85	11	4	39
	Pracownicy adm.-biurowi	86	7	8	73
	Pracownicy usług	84	9	7	56
	Robotnicy wykwalifikowani	70	27	3	103
	Robotnicy niewykwalifik.	72	14	14	28
	Rolnicy	81	19		31
	Pracujący na własny rach.	70	26	4	61
	Bezrobotni	70	24	6	16
	Emeryci	84	11	5	247
	Renciści	83	17		33
	Uczniowie i studenci	97	3		36
	Zajmujący się domem i inni	73	14	13	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	86	9	5
spółce właścicieli prywatnych i państwa		78	16	5	105
sekt. prywat. poza rolnict.		80	17	3	277
prywatnym gosp. rolnym		73	22	5	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	66	24	10	103
	Od 2000 do 2999 zł	78	19	3	130
	Od 3000 do 3999 zł	82	14	4	156
	Od 4000 do 5999 zł	85	12	4	141
	6000 zł i więcej	94	6		106
	Trudno powiedzieć	78	14	9	109
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	86	9	5	187
	Złe	69	26	5	49
	Średnie	72	20	8	273
	Dobre	87	10	3	610
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	28	1	42
	Raz w tygodniu	73	19	8	285
	1–2 razy w miesiącu	82	14	4	141
	Kilka razy w roku	86	12	2	218
	W ogóle nie uczestniczy	90	6	4	226
Poglądy polityczne	Lewica	97	3		244
	Centrum	86	11	3	227
	Prawica	67	25	8	325
	Trudno powiedzieć	81	9	10	113

TABELA 2

		Ocena skutków członkostwa w Unii Europejskiej (skala 1–7)				Liczba osób
		Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej korzyści niż strat (1–3)	Członkostwo w UE przynosi Polsce tyle samo korzyści co strat (4)	Członkostwo w UE przynosi Polsce więcej strat niż korzyści (5–7)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		60	15	21	4	928
Płeć	Mężczyźni	60	14	23	3	447
	Kobiety	60	15	20	5	481
Wiek	18–24 lata	65	15	17	3	76
	25–34	62	13	23	2	132
	35–44	60	14	23	3	184
	45–54	55	16	25	4	164
	55–64	64	13	19	4	134
	65 lat i więcej	58	16	20	5	237
Miejsce zamieszkania	Wieś	50	19	27	4	368
	Miasto do 19 999	60	12	23	5	126
	20 000 – 99 999	67	15	16	2	177
	100 000 – 499 999	71	10	14	5	141
	500 000 i więcej mieszk.	67	10	21	2	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	44	27	21	7	96
	Zasadnicze zawodowe	50	18	27	5	207
	Średnie	57	15	24	4	335
	Wyższe	76	8	14	2	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	7	16	2	158
	Średni personel, technicy	56	10	29	5	39
	Pracownicy adm.-biurowi	66	13	21		70
	Pracownicy usług	60	14	24	2	56
	Robotnicy wykwalifikowani	50	23	24	3	103
	Robotnicy niewykwalifik.	59	11	27	4	26
	Rolnicy	51	25	19	5	31
	Pracujący na własny rach.	52	14	32	1	60
	Bezrobotni	39	19	29	13	16
	Emeryci	58	15	21	6	245
	Renciści	53	17	22	8	33
	Uczniowie i studenci	69	19	10	2	39
	Zajmujący się domem i inni	58	19	19	4	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	8	17	4	134
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	60	14	21	5	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	15	23	1	274
	prywatnym gosp. rolnym	47	21	27	5	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	42	22	28	8	100
	Od 2000 do 2999 zł	53	19	26	3	130
	Od 3000 do 3999 zł	56	17	24	2	156
	Od 4000 do 5999 zł	68	13	17	2	139
	6000 zł i więcej	76	6	16	2	106
	Trudno powiedzieć	55	14	23	8	108
	Odmowa odpowiedzi	65	13	18	4	189
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	10	41	18	48
	Średnie	47	21	27	5	273
	Dobre	68	12	18	2	608
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	44	7	44	5	40
	Raz w tygodniu	57	14	24	5	283
	1–2 razy w miesiącu	49	22	26	3	143
	Kilka razy w roku	63	18	16	2	217
	W ogóle nie uczestniczy	71	8	17	3	226
Poglądy polityczne	Lewica	85	6	9	1	244
	Centrum	59	19	19	3	229
	Prawica	44	17	35	3	325
	Trudno powiedzieć	56	15	15	14	110

TABELA 3

		Ocena skutków członkostwa w Unii Europejskiej (skala 1–7)				Liczba osób
		Członkostwo w UE dla mnie osobiście przynosi więcej korzyści niż strat (1–3)	Członkostwo w UE dla mnie osobiście przynosi tyle samo korzyści co strat (4)	Członkostwo w UE dla mnie osobiście przynosi więcej strat niż korzyści (5–7)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		53	21	17	9	929
Płeć	Mężczyźni	58	18	18	6	446
	Kobiety	48	25	15	12	482
Wiek	18–24 lata	60	19	10	11	76
	25–34	58	20	18	5	132
	35–44	53	19	22	7	184
	45–54	49	24	19	8	165
	55–64	61	20	13	7	134
	65 lat i więcej	45	25	15	15	236
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	27	20	11	369
	Miasto do 19 999	53	15	19	12	125
	20 000 – 99 999	61	24	10	5	177
	100 000 – 499 999	61	19	12	9	141
	500 000 i więcej mieszk.	62	11	20	8	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	36	36	13	16	96
	Zasadnicze zawodowe	40	25	23	11	206
	Średnie	50	23	17	10	336
	Wyższe	70	12	13	5	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	70	12	15	3	158
	Średni personel, technicy	44	28	20	8	39
	Pracownicy adm.-biurowi	62	19	16	4	70
	Pracownicy usług	53	30	7	10	56
	Robotnicy wykwalifikowani	50	27	20	4	103
	Robotnicy niewykwalifik.	68	11	18	4	26
	Rolnicy	42	18	27	13	31
	Pracujący na własny rach.	50	17	27	6	61
	Bezrobotni	23	35	29	14	16
	Emeryci	45	24	15	16	245
	Renciści	47	25	12	16	33
	Uczniowie i studenci	58	23	6	12	39
	Zajmujący się domem i inni	46	21	20	12	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	69	12	13	7
spółce właścicieli prywatnych i państwa		59	19	17	5	105
sekt. prywat. poza rolnict.		55	23	18	4	275
prywatnym gosp. rolnym		39	18	31	12	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	37	30	25	7	100
	Od 2000 do 2999 zł	42	28	21	9	130
	Od 3000 do 3999 zł	52	26	15	6	155
	Od 4000 do 5999 zł	69	12	15	5	139
	6000 zł i więcej	75	8	14	3	106
	Trudno powiedzieć	39	27	15	19	109
	Odmowa odpowiedzi	52	20	13	14	189
Ocena własnych war. mater.	Złe	18	29	29	23	48
	Średnie	38	26	22	14	273
	Dobre	62	19	13	6	608
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	16	36	14	40
	Raz w tygodniu	50	25	18	8	283
	1–2 razy w miesiącu	47	21	23	9	143
	Kilka razy w roku	51	28	11	10	217
	W ogóle nie uczestniczy	66	13	14	7	226
Poglądy polityczne	Lewica	81	12	6	1	244
	Centrum	55	23	13	9	230
	Prawica	40	25	28	7	325
	Trudno powiedzieć	24	28	17	31	111

TABELA 4

		Jakie są, w Pana(i) ocenie, korzyści z członkostwa Polski w Unii Europejskiej? Z podanej listy proszę wskazać 3–4 główne korzyści.													Liczba osób
		Możliwość korzystania z funduszy unijnych	Zwiększenie bezpieczeństwa kraju	Rozwój gospodarczy związany z udziałem w wolnym rynku	Korzyści dla rolnictwa i dla rolników	Poprawa infrastruktury – budowa dróg, wodociągów itd.	Poprawa stanu środowiska naturalnego, ochrona klimatu	Otwarte granice, swoboda podróżowania	Swoboda podejmowania przez Polaków pracy na terenie UE	Możliwość odwołania się do unijnych sądów	Przestrzeganie wspólnych praw i wartości	Inne korzyści	Nie widzę żadnych korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		47	29	25	17	52	10	73	49	9	11	1	3	2	932
Płeć	Mężczyźni	43	26	31	20	56	11	76	48	7	9	2	3	2	445
	Kobiety	51	31	21	15	49	8	70	51	10	12	1	2	2	487
Wiek	18–24 lata	55	40	29	18	48	14	70	43	8	11	2	2	3	76
	25–34	58	34	28	13	52	17	62	51	7	9	2	2	3	135
	35–44	43	25	32	17	58	9	81	53	9	9	2	1		182
	45–54	42	24	25	18	52	5	74	51	9	13		4	3	166
	55–64	46	28	22	19	53	6	78	55	10	7	2	1		134
	65 lat i więcej	45	30	20	19	49	9	69	43	8	12	1	4	4	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	25	20	26	54	10	70	48	5	7	1	5	1	372
	Miasto do 19 999	36	37	19	17	50	8	68	53	13	14	2	2	2	126
	20 000 – 99 999	52	30	29	8	57	12	77	53	7	11	2	1	1	179
	100 000 – 499 999	56	28	31	14	47	8	73	45	8	13		1	6	142
	500 000 i więcej mieszk.	38	31	39	9	48	9	83	48	17	15	3	1	2	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	35	26	19	27	49	5	64	36	7	5		9	5	96
	Zasadnicze zawodowe	42	26	16	26	50	7	70	52	7	7	1	1	4	207
	Średnie	49	31	21	15	53	9	72	51	8	9	2	3	1	339
	Wyższe	52	29	39	12	54	13	78	49	12	17	1	0	1	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	52	19	40	11	56	16	81	51	6	14	2	1	2	158
	Średni personel, technicy	55	32	29	18	49	10	72	42	14	11				39
	Pracownicy adm.-biurowi	50	40	31	11	51	6	78	55	7	14	2	1		73
	Pracownicy usług	56	28	28	25	64	10	71	35	3	6	2			56
	Robotnicy wykwalifikowani	36	26	23	21	57	4	74	55	11	10	1	3		101
	Robotnicy niewykwalifik.	49	31	12	18	30	12	67	55	13	13		5	4	28
	Rolnicy	40	22	21	16	57		68	48	4	5			6	31
	Pracujący na własny rach.	45	22	24	13	54	7	78	55	18	10		5		61
	Bezrobotni	31	40	29	35	47	16	62	64					6	16
	Emeryci	45	30	21	20	50	8	68	44	9	11	1	4	4	247
	Renciści	34	22	14	31	47	4	62	53	4	7		9	4	33
	Uczniowie i studenci	58	58	31	15	51	19	83	33	15	10	4			39
	Zajmujący się domem i inni	50	33	9	10	49	12	65	70	5	8	4	5	3	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	51	24	32	12	58	9	82	48	11	14	2		3	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	48	28	25	19	49	8	72	55	11	16	1	1		105
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	29	29	16	55	10	75	49	9	10	1	2	1	275
	prywatnym gosp. rolnym	37	20	27	15	59		69	51		5		6		33

TABELA 4 cd.

		Jakie są, w Pana(i) ocenie, korzyści z członkostwa Polski w Unii Europejskiej? Z podanej listy proszę wskazać 3–4 główne korzyści.													Liczba osób
		Możliwość korzystania z funduszy unijnych	Zwiększenie bezpieczeństwa kraju	Rozwój gospodarczy związany z udziałem w wolnym rynku	Korzyści dla rolnictwa i dla rolników	Poprawa infrastruktury – budowa dróg, wodociągów itd.	Poprawa stanu środowiska naturalnego, ochrona klimatu	Otwarte granice, swoboda podróżowania	Swoboda podejmowania przez Polaków pracy na terenie UE	Możliwość odwołania się do unijnych sądów	Przestrzeganie wspólnych praw i wartości	Inne korzyści	Nie widzę żadnych korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		47	29	25	17	52	10	73	49	9	11	1	3	2	932
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	38	26	20	20	51	7	63	54	7	5	0	5	3	103
	Od 2000 do 2999 zł	44	32	21	18	53	8	67	49	3	10	1	3	2	130
	Od 3000 do 3999 zł	48	28	22	17	52	8	77	48	9	11	2	3	2	154
	Od 4000 do 5999 zł	49	34	35	18	54	15	73	44	9	10	2	2	2	141
	6000 zł i więcej	56	31	35	9	54	13	83	53	13	13	2			106
	Trudno powiedzieć	45	27	21	23	44	11	70	50	8	13	2	2	4	109
	Odmowa odpowiedzi	48	26	25	17	54	6	75	49	11	12	0	2	2	190
Ocena własnych war. mater.	Złe	32	13	19	11	40	4	73	51	4	6	2	9	5	49
	Średnie	42	27	22	18	51	7	66	50	11	11	1	4	4	273
	Dobre	50	31	28	18	54	11	76	49	8	11	1	1	1	611
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	14	25	12	41	6	62	50	7	3		10	5	42
	Raz w tygodniu	49	26	22	18	51	8	71	46	6	7	1	3	3	285
	1–2 razy w miesiącu	45	30	18	18	53	8	68	52	11	9	0	2	3	144
	Kilka razy w roku	45	27	31	22	54	9	78	59	5	11	2	2	0	218
	W ogóle nie uczestniczy	50	37	31	14	52	14	78	43	13	17	1	1	1	226
Poglądy polityczne	Lewica	57	40	35	17	53	11	77	44	11	17	0	1		244
	Centrum	47	29	25	19	55	13	76	48	10	12	2	1	2	230
	Prawica	45	21	22	13	53	8	72	54	7	7	1	4	1	325
	Trudno powiedzieć	31	29	17	23	40	4	64	52	7	3	3	4	8	113

TABELA 5

		Z którym ze stwierżeń się Pan(i) zgadza?			Liczba osób
		Członkostwo w UE zbytńo ogranicza suwerenność, niezależność Polski	Członkostwo w UE nie ogranicza zbytńo suwerenności, niezależności Polski	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		38	50	12	932
Płeć	Mężczyźni	43	47	10	444
	Kobiety	33	53	14	487
Wiek	18–24 lata	24	57	19	76
	25–34	38	51	11	135
	35–44	37	52	10	182
	45–54	47	42	12	166
	55–64	38	51	11	134
	65 lat i więcej	36	52	12	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	46	41	13	372
	Miasto do 19 999	33	57	10	126
	20 000 – 99 999	34	53	13	179
	100 000 – 499 999	30	55	15	142
	500 000 i więcej mieszk.	32	63	5	113
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	33	39	28	96
	Zasadnicze zawodowe	47	40	13	207
	Średnie	44	46	10	339
	Wyższe	25	67	8	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	65	8	158
	Średni personel, technicy	45	51	4	39
	Pracownicy adm.-biurowi	30	61	9	72
	Pracownicy usług	41	48	11	56
	Robotnicy wykwalifikowani	54	36	10	101
	Robotnicy niewykwalifik.	22	51	27	28
	Rolnicy	63	22	15	31
	Pracujący na własny rach.	40	44	16	61
	Bezrobotni	43	46	10	16
	Emeryci	36	51	12	247
	Renciści	50	37	13	33
	Uczniowie i studenci	24	54	22	39
	Zajmujący się domem i inni	43	46	11	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	29	58	12	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	53	8	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	39	50	11	275
	prywatnym gosp. rolnym	66	24	10	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	47	39	14	103
	Od 2000 do 2999 zł	43	42	15	130
	Od 3000 do 3999 zł	49	45	7	154
	Od 4000 do 5999 zł	33	59	9	140
	6000 zł i więcej	28	62	10	106
	Trudno powiedzieć	36	45	19	109
	Odmowa odpowiedzi	30	58	12	190
Ocena własnych war. mater.	Złe	61	24	15	49
	Średnie	49	38	12	272
	Dobre	31	58	11	611
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	65	26	9	42
	Raz w tygodniu	47	41	12	285
	1–2 razy w miesiącu	43	46	12	144
	Kilka razy w roku	33	55	12	218
	W ogóle nie uczestniczy	24	66	10	225
Poglądy polityczne	Lewica	15	79	5	244
	Centrum	30	59	11	230
	Prawica	64	27	9	325
	Trudno powiedzieć	30	37	34	113

TABELA 6

		Czy popiera Pan(i) podpisanie umowy handlowej między Unią Europejską a krajami Mercosuru, takimi jak Argentyna, Brazylia, Urugwaj i Paragwaj?				Liczba osób
		Tak	Nie	Nie słyszałe(a)m o tej umowie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		16	56	15	13	930
Płeć	Mężczyźni	18	64	9	9	446
	Kobiety	14	48	21	17	484
Wiek	18–24 lata	18	44	27	11	76
	25–34	21	51	19	9	132
	35–44	19	50	15	17	184
	45–54	10	61	13	15	164
	55–64	16	65	11	7	135
	65 lat i więcej	14	57	13	16	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	11	65	15	9	371
	Miasto do 19 999	17	54	13	16	126
	20 000 – 99 999	19	53	13	15	178
	100 000 – 499 999	23	39	23	16	142
	500 000 i więcej mieszk.	19	52	10	19	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	15	43	30	12	96
	Zasadnicze zawodowe	10	63	17	10	207
	Średnie	13	59	15	13	340
	Wyższe	24	50	9	17	288
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	28	53	8	11	156
	Średni personel, technicy	13	66	10	11	39
	Pracownicy adm.-biurowi	14	52	13	21	70
	Pracownicy usług	20	45	20	15	56
	Robotnicy wykwalifikowani	8	70	14	9	103
	Robotnicy niewykwalifik.	27	44	26	3	28
	Rolnicy	15	78	7		31
	Pracujący na własny rach.	11	59	8	21	61
	Bezrobotni	10	39	31	20	16
	Emeryci	14	58	13	15	247
	Renciści	13	49	27	12	33
	Uczniowie i studenci	13	41	34	12	39
	Zajmujący się domem i inni	15	44	30	11	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	15	52	13	20
spółce właścicieli prywatnych i państwa		22	51	21	6	105
sekt. pryw. poza rolnict.		18	60	9	13	275
prywatnym gosp. rolnym		14	80	6		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	13	50	28	9	103
	Od 2000 do 2999 zł	9	62	14	15	130
	Od 3000 do 3999 zł	12	66	12	10	156
	Od 4000 do 5999 zł	20	56	12	12	139
	6000 zł i więcej	33	52	6	9	106
	Trudno powiedzieć	13	51	14	22	109
	Odmowa odpowiedzi	14	50	20	15	187
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	56	17	10	49
	Średnie	10	59	17	14	274
	Dobre	18	54	14	13	608
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	67	8	14	42
	Raz w tygodniu	10	67	15	8	285
	1–2 razy w miesiącu	14	60	16	10	144
	Kilka razy w roku	14	50	16	20	215
	W ogóle nie uczestniczy	27	43	16	13	226
Poglądy polityczne	Lewica	29	42	14	15	244
	Centrum	18	51	17	15	230
	Prawica	9	75	10	6	325
	Trudno powiedzieć	6	36	28	29	113

TABELA 7

		Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobście najbardziej odpowiada?						Liczba osób
		Wyjście Polski z Unii Europejskiej	Ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w Unii Europejskiej	Zachowanie obecnego stanu integracji	Pogłębienie integracji między wszystkimi państwami członkowskimi Unii Europejskiej	Powstanie Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	
Ogółem		5	23	32	26	6	8	934
Płeć	Mężczyźni	6	26	30	25	5	7	447
	Kobiety	5	20	35	26	5	9	486
Wiek	18–24 lata	6	17	27	37	3	9	76
	25–34	5	24	26	34	6	6	135
	35–44	7	28	31	22	9	4	184
	45–54	6	23	35	23	5	8	166
	55–64	3	24	30	28	6	8	134
	65 lat i więcej	5	19	39	21	4	12	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	29	37	17	4	8	372
	Miasto do 19 999	7	15	26	38	4	9	126
	20 000 – 99 999	2	21	31	31	7	8	179
	100 000 – 499 999	7	20	38	23	4	9	141
	500 000 i więcej mieszk.	6	18	20	38	12	6	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	8	11	40	22	1	19	96
	Zasadnicze zawodowe	7	24	33	22	3	10	207
	Średnie	7	26	30	22	6	9	341
	Wyższe	2	22	32	34	8	2	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	23	34	31	7	3	157
	Średni personel, technicy	5	26	22	26	13	8	39
	Pracownicy adm.-biurowi	3	27	29	27	7	7	73
	Pracownicy usług	6	29	25	29	3	8	56
	Robotnicy wykwalifikowani	7	29	33	17	5	9	103
	Robotnicy niewykwalifik.	5	16	29	27	12	12	28
	Rolnicy	11	32	18	16	8	15	31
	Pracujący na własny rach.	10	22	32	29	6	3	61
	Bezrobotni	9	20	22	43		6	16
	Emeryci	5	20	37	22	4	11	247
	Renciści	8	23	40	13		17	33
	Uczniowie i studenci	4	15	39	35		7	39
	Zajmujący się domem i inni	9	14	30	36	6	4	50
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	6	24	28	29	8	6
spółce właścicieli prywatnych i państwa		5	26	35	22	3	9	105
sekt. pryw. poza rolnict.		4	24	31	28	8	5	276
prywatnym gosp. rolnym		8	41	15	14	7	14	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	13	22	29	20	7	10	103
	Od 2000 do 2999 zł	6	26	33	25	1	10	130
	Od 3000 do 3999 zł	3	26	36	20	7	8	156
	Od 4000 do 5999 zł	4	25	30	27	9	5	141
	6000 zł i więcej	4	23	26	42	5		106
	Trudno powiedzieć	5	25	31	23	2	14	109
	Odmowa odpowiedzi	5	16	38	26	6	10	189
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	31	19	17	1	14	49
	Średnie	7	27	33	18	4	11	273
	Dobre	4	20	33	30	7	6	612
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	22	44	16	10	5	4	41
	Raz w tygodniu	5	28	32	19	5	10	285
	1–2 razy w miesiącu	5	30	32	25	2	6	144
	Kilka razy w roku	4	16	41	26	5	8	218
	W ogóle nie uczestniczy	3	15	30	37	9	6	226
Poglądy polityczne	Lewica	1	7	38	46	6	1	244
	Centrum	3	20	37	28	6	6	230
	Prawica	10	43	24	11	5	7	325
	Trudno powiedzieć	7	8	38	20	2	25	113

TABELA 8

		Czy, w Pana(i) ocenie, wyjście Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej przyniosło jej:				Liczba osób
		więcej korzyści niż strat	tyle samo korzyści co strat	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		10	22	46	22	934
Płeć	Mężczyźni	11	21	49	20	447
	Kobiety	9	23	44	23	487
Wiek	18–24 lata	6	28	46	21	76
	25–34	12	26	45	17	133
	35–44	12	26	37	25	184
	45–54	11	20	48	21	166
	55–64	13	17	51	19	135
	65 lat i więcej	7	19	51	23	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	23	39	25	372
	Miasto do 19 999	13	20	48	20	126
	20 000 – 99 999	8	21	49	22	180
	100 000 – 499 999	7	21	54	18	142
	500 000 i więcej mieszk.	8	21	55	15	114
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	11	27	30	33	96
	Zasadnicze zawodowe	12	23	38	27	207
	Średnie	11	20	45	25	342
	Wyższe	8	22	60	10	288
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	10	20	57	13	157
	Średni personel, technicy	12	24	49	16	39
	Pracownicy adm.-biurowi	12	27	53	8	73
	Pracownicy usług	5	19	45	30	56
	Robotnicy wykwalifikowani	15	22	33	29	103
	Robotnicy niewykwalifik.	19	13	24	45	28
	Rolnicy	17	31	31	21	31
	Pracujący na własny rach.	16	23	42	18	61
	Bezrobotni	9	29	27	36	16
	Emeryci	7	19	53	21	247
	Renciści	3	20	37	39	33
	Uczniowie i studenci		34	55	11	39
	Zajmujący się domem i inni	12	22	35	31	50
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	13	15	56	15	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	12	28	46	14	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	11	21	44	24	276
	prywatnym gosp. rolnym	19	30	31	21	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	20	22	26	32	103
	Od 2000 do 2999 zł	7	27	41	25	130
	Od 3000 do 3999 zł	11	23	48	17	156
	Od 4000 do 5999 zł	9	23	51	17	141
	6000 zł i więcej	7	21	66	5	106
	Trudno powiedzieć	12	22	36	30	109
	Odmowa odpowiedzi	8	16	51	24	189
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	20	29	36	49
	Średnie	12	27	34	27	274
	Dobre	9	19	54	18	611
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	22	34	15	42
	Raz w tygodniu	13	22	41	24	285
	1–2 razy w miesiącu	10	35	31	25	144
	Kilka razy w roku	6	20	50	24	216
	W ogóle nie uczestniczy	7	16	63	14	226
Poglądy polityczne	Lewica	4	12	74	10	244
	Centrum	8	20	51	21	230
	Prawica	16	32	31	20	325
	Trudno powiedzieć	10	16	27	46	113

TABELA 9

		Czy wyjście Polski z Unii Europejskiej przyniosłoby naszemu krajowi:				Liczba osób
		więcej korzyści niż strat	tyle samo korzyści co strat	więcej strat niż korzyści	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		9	16	62	13	933
Płeć	Mężczyźni	11	16	62	11	446
	Kobiety	8	17	62	13	487
Wiek	18–24 lata	6	22	57	15	76
	25–34	8	18	68	6	135
	35–44	12	12	66	10	184
	45–54	12	15	60	13	166
	55–64	12	15	58	16	134
	65 lat i więcej	6	18	61	15	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	20	55	16	371
	Miasto do 19 999	9	14	64	13	126
	20 000 – 99 999	7	16	68	10	179
	100 000 – 499 999	11	12	65	12	142
	500 000 i więcej mieszk.	10	11	73	6	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	10	18	45	27	96
	Zasadnicze zawodowe	12	20	49	18	206
	Średnie	10	20	60	10	341
	Wyższe	6	8	80	5	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	7	79	6	158
	Średni personel, technicy	14	16	65	5	39
	Pracownicy adm.-biurowi	6	18	71	5	72
	Pracownicy usług	7	16	63	13	56
	Robotnicy wykwalifikowani	9	24	50	17	103
	Robotnicy niewykwalifik.	7	21	52	19	28
	Rolnicy	19	19	44	18	31
	Pracujący na własny rach.	15	7	65	13	61
	Bezrobotni	21	13	53	13	16
	Emeryci	7	18	60	15	247
	Renciści	18	15	41	27	33
	Uczniowie i studenci	3	27	60	10	39
	Zajmujący się domem i inni	10	17	60	13	49
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	9	6	72	12
spółce właścicieli prywatnych i państwa		7	19	66	7	104
sekt. pryw. poza rolnict.		9	16	66	10	277
prywatnym gosp. rolnym		26	13	41	20	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	18	18	47	16	103
	Od 2000 do 2999 zł	6	25	58	11	130
	Od 3000 do 3999 zł	10	18	62	10	156
	Od 4000 do 5999 zł	9	14	72	4	140
	6000 zł i więcej	9	7	80	3	106
	Trudno powiedzieć	11	21	48	20	109
	Odmowa odpowiedzi	5	11	65	19	190
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	13	39	24	48
	Średnie	11	25	47	17	272
	Dobre	8	12	71	9	613
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	38	13	38	11	42
	Raz w tygodniu	11	21	53	14	284
	1–2 razy w miesiącu	11	29	50	11	144
	Kilka razy w roku	6	12	71	12	218
	W ogóle nie uczestniczy	3	7	79	10	225
Poglądy polityczne	Lewica	2	5	91	2	244
	Centrum	5	14	69	11	230
	Prawica	18	28	41	13	325
	Trudno powiedzieć	8	11	49	31	113

TABELA 10

		Czy poza Unią Europejską Polska rozwijałaby się lepiej, gorzej czy też tak samo jak obecnie?				Liczba osób
		Lepiej niż obecnie	Tak samo jak obecnie	Gorzej niż obecnie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		12	15	62	11	932
Płeć	Mężczyźni	13	15	62	10	446
	Kobiety	11	15	63	11	486
Wiek	18–24 lata	17	9	65	9	75
	25–34	11	16	66	7	135
	35–44	13	15	60	11	184
	45–54	17	11	62	10	166
	55–64	11	16	62	12	134
	65 lat i więcej	7	19	62	12	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	20	53	13	371
	Miasto do 19 999	12	17	65	7	126
	20 000 – 99 999	8	13	67	12	178
	100 000 – 499 999	8	14	71	8	142
	500 000 i więcej mieszk.	18	3	71	8	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	10	25	46	19	96
	Zasadnicze zawodowe	15	21	49	15	205
	Średnie	15	15	60	10	341
	Wyższe	7	9	80	4	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	9	9	77	5	158
	Średni personel, technicy	19	13	58	10	39
	Pracownicy adm.-biurowi	11	11	73	5	72
	Pracownicy usług	9	15	65	11	56
	Robotnicy wykwalifikowani	15	19	53	13	103
	Robotnicy niewykwalifik.	5	34	53	9	28
	Rolnicy	15	21	41	23	31
	Pracujący na własny rach.	19	7	64	10	60
	Bezrobotni	13	20	61	6	16
	Emeryci	8	19	61	12	247
	Renciści	16	24	39	21	33
	Uczniowie i studenci	18	13	59	10	39
	Zajmujący się domem i inni	17	8	61	15	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	8	73	10	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	17	66	8	104
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	14	66	7	276
	prywatnym gosp. rolnym	22	19	35	24	33
	Do 1999 zł	20	19	45	16	103
Dochody na jedną osobę	Od 2000 do 2999 zł	13	24	50	13	130
	Od 3000 do 3999 zł	13	18	64	6	156
	Od 4000 do 5999 zł	10	12	73	5	140
	6000 zł i więcej	7	11	79	4	106
	Trudno powiedzieć	14	17	52	18	109
	Odmowa odpowiedzi	9	10	69	12	189
	Ocena własnych war. mater.	Złe	30	13	37	19
Średnie		14	26	44	16	272
Dobre		10	11	73	7	612
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	15	42	7	42
	Raz w tygodniu	15	19	55	11	284
	1–2 razy w miesiącu	13	23	54	11	144
	Kilka razy w roku	9	12	67	12	217
	W ogóle nie uczestniczy	6	9	79	6	225
Poglądy polityczne	Lewica	0	8	88	3	244
	Centrum	7	19	65	9	230
	Prawica	23	23	43	11	325
	Trudno powiedzieć	14	4	54	27	112

TABELA 11

		Czy poza Unią Europejską Polska byłaby bardziej, mniej czy też tak samo bezpieczna jak obecnie?				Liczba osób
		Bardziej bezpieczna niż obecnie	Tak samo bezpieczna jak obecnie	Mniej bezpieczna niż obecnie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		5	22	64	9	934
Płeć	Mężczyźni	7	26	61	6	446
	Kobiety	4	19	67	11	487
Wiek	18–24 lata	5	22	66	7	76
	25–34	3	28	61	8	135
	35–44	5	25	62	8	184
	45–54	7	17	69	7	166
	55–64	4	24	62	10	134
	65 lat i więcej	6	19	64	10	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	25	59	11	371
	Miasto do 19 999	7	21	64	9	126
	20 000 – 99 999	4	20	71	5	179
	100 000 – 499 999	8	21	64	7	142
	500 000 i więcej mieszk.	1	19	70	11	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	23	55	14	96
	Zasadnicze zawodowe	5	25	55	15	206
	Średnie	6	24	63	7	341
	Wyższe	3	18	74	5	290
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	21	69	5	158
	Średni personel, technicy		31	64	5	39
	Pracownicy adm.-biurowi	4	18	69	9	73
	Pracownicy usług	2	23	71	5	56
	Robotnicy wykwalifikowani	3	30	59	7	103
	Robotnicy niewykwalifik.	12	23	57	8	28
	Rolnicy	10	31	48	12	31
	Pracujący na własny rach.	10	23	63	5	61
	Bezrobotni		16	73	11	16
	Emeryci	6	20	63	11	247
	Renciści	10	22	48	21	33
	Uczniowie i studenci	3	23	67	7	39
	Zajmujący się domem i inni	3	12	68	17	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	22	70	4	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	26	64	7	105
	sekt. pryw. poza rolnict.	5	22	66	7	277
	prywatnym gosp. rolnym	14	36	41	9	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	9	20	58	13	103
	Od 2000 do 2999 zł	8	23	57	12	130
	Od 3000 do 3999 zł	6	26	64	4	156
	Od 4000 do 5999 zł	4	26	69	1	141
	6000 zł i więcej	5	26	67	3	106
	Trudno powiedzieć	6	19	59	16	109
	Odmowa odpowiedzi	2	16	69	13	190
Ocena własnych war. mater.	Złe	12	23	47	18	48
	Średnie	6	29	51	13	273
	Dobre	4	19	71	6	613
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	16	40	32	12	42
	Raz w tygodniu	7	23	60	10	284
	1–2 razy w miesiącu	5	29	57	9	144
	Kilka razy w roku	2	19	70	8	218
	W ogóle nie uczestniczy	2	17	76	5	226
Poglądy polityczne	Lewica	1	8	89	1	244
	Centrum	2	24	67	7	230
	Prawica	11	39	42	9	325
	Trudno powiedzieć	5	2	66	27	113

TABELA 12

		Czy poza Unią Europejską pozycja Polski w Europie i świecie byłaby lepsza, gorsza czy też taka sama jak obecnie?				Liczba osób
		Lepsza niż obecnie	Taka sama jak obecnie	Gorsza niż obecnie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		7	23	58	12	934
Płeć	Mężczyźni	8	25	56	10	446
	Kobiety	6	21	60	13	488
Wiek	18–24 lata	9	22	61	8	76
	25–34	4	25	58	13	135
	35–44	4	30	55	10	184
	45–54	11	17	61	11	166
	55–64	10	19	60	11	135
	65 lat i więcej	5	24	57	14	239
Miejsce zamieszkania	Wieś	10	26	51	14	371
	Miasto do 19 999	7	30	55	9	126
	20 000 – 99 999	6	22	62	10	180
	100 000 – 499 999	4	18	68	10	142
	500 000 i więcej mieszk.	3	16	68	12	115
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	35	40	21	96
	Zasadnicze zawodowe	10	29	46	16	206
	Średnie	9	22	57	12	342
	Wyższe	3	17	75	5	289
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	18	71	6	159
	Średni personel, technicy	10	20	63	7	39
	Pracownicy adm.-biurowi	7	18	65	10	72
	Pracownicy usług		30	61	9	56
	Robotnicy wykwalifikowani	4	35	49	12	103
	Robotnicy niewykwalifik.	12	25	55	8	28
	Rolnicy	14	23	47	16	31
	Pracujący na własny rach.	15	17	52	17	61
	Bezrobotni	10	36	49	6	16
	Emeryci	7	24	55	14	247
	Renciści	10	32	37	21	33
	Uczniowie i studenci	6	19	67	8	39
	Zajmujący się domem i inni	7	15	63	15	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	15	73	7	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	28	58	10	104
	sekt. pryw. poza rolnict.	7	24	58	11	278
	prywatnym gosp. rolnym	22	25	41	12	33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	11	25	47	16	103
	Od 2000 do 2999 zł	9	31	50	10	130
	Od 3000 do 3999 zł	8	25	58	9	156
	Od 4000 do 5999 zł	5	22	68	5	140
	6000 zł i więcej	2	21	72	5	106
	Trudno powiedzieć	10	28	47	15	109
	Odmowa odpowiedzi	4	15	62	19	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	13	24	40	23	48
	Średnie	9	32	43	16	273
	Dobre	5	19	67	9	613
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	26	29	31	14	42
	Raz w tygodniu	10	26	53	11	284
	1–2 razy w miesiącu	7	36	46	11	144
	Kilka razy w roku	3	19	65	12	218
	W ogóle nie uczestniczy	2	15	75	9	225
Poglądy polityczne	Lewica		15	82	3	244
	Centrum	3	23	65	10	230
	Prawica	16	35	39	9	325
	Trudno powiedzieć	3	11	51	34	113